

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 400.

Anden Session.

102det Møde.

Tirsdagen den 4de Marts.

(Fortf.)

Monrad (fortsat): Jeg saae, at mange af Dem bleve forbausede, da jeg for sagde, at de nærværende Amtsråd i deres Sammensætning ville være betryggende (Ja! Ja!), men jeg troer, at Deres Forbauselse ved en nøiere Overtielse af disse Forhold vil tage af. Vel er det saa, at Taxationen bør være betryggende for begge Parter, men hermed er det paa ingen Maade afgjort, at der ei ved den Ordning af Eiendomsforhold, som søges tilveiebragt ved Taxation, kan være Omstændigheder, der gjøre, at man, naar Retfærdigheden ligger. En paa Sinde, fortrinnsviis hæfter sin Opmærksomhed paa den ene Part. Dersom der forelaa et Udfald, hvori der var sagt, at det var Godseierne, og ene Godseierne, som kunde fordre dette Forhold afløst, som kunde fordre Fæsteretten vurderet, og derefter Gaarden overdragen til sin Raadighed, dersom der forelaa et Udfald, der gav Godseieren Tillæbelse til, dersom han ikke var tilfreds med Taxationens Udfald, da at træde tilbage, ja, saa troer jeg, at de Alle vilde indrømme mig, at man maatte have sin særdeles Opmærksomhed henvendt, for at sikre netop Fæstebonden, saa at han ikke blev forurettet, men her foreligger netop det Modsatte; her foreligger det Tilfælde, at det er Fæstebonden, som har Ret til at fordre Afløsning, at det er Fæstebonden, som kan træde tilbage, dersom han ikke er tilfreds med Taxationens Udfald; Fæstebonden løber her aldeles ingen Risiko, dersom de ikke ville ansee en Andeel i Omkostningerne for Risiko. Altsaa den hele Risiko er her for Godseierne, og derfor, mine Herrer! troer jeg,

at De Alle, hvad enten De kalde Dem Bønder venner eller ikke, maae finde det retfærdigt, at man her henvender en særdeles Opmærksomhed paa at tilveiebringe en Betyggelse for Godseierne.

Jeg har kun et Par Ord at tilføie med Hensyn til Panthaverne. Jeg troer, at De vilde indrømme mig, mine Herrer! at jeg har viist Panthaverne en særdeles Opmærksomhed; jeg troer ikke, at nogen Moder med større Omhyggelighed kunde vaage over, at ingen Trækvind skulde komme til det spæde Barn, eller at dets Slummer skulde forstyrres, end jeg har vaaget over, at Panthaverne ikke skulde forstyrres eller berøres paa en ubehagelig Maade. Jeg troer, at mit Forslag er af den Betskaffenhed — og først da det var saaledes, var jeg selv tilfreds dermed —, at, naar en Panthaver har en stor Capital staaende i et Gods, og denne Capital staaer usikker, saa vil han glæde sig, naar der bliver forlangt Afløsning, da han derved vil opnaae langt større Sikkerhed for sit Pant, end han tidligere havde; jeg troer, at man først da kan blive staaende, naar man har indrettet det saaledes, at Panthaveren ikke alene er i en ligesaa fordeelagtig Stilling, men at han maa indsee, at det er en stor Betyggelse for ham, at der bliver forlangt Afløsning. Først da troer jeg, at man tilstrækkeligt har sørget for, at Panthaverne ikke, opstrammede af deres Tryghed, skulle berede os de allerførste Banskelligheder. Jeg troer, som sagt, paa det Omhyggeligste at have vaaget over Panthaveren. Han behøver ikke at gjøre sig nogen Uvillighed, om end Afløsning fordres, thi der er en Regjeringscommissair, der vil varetage hans Liv. Han opnaaer en større Sikkerhed for sin i Godset udestaaende Capital; thi de Capitaler, der udestaaes, kan han enten modtage, eller, dersom